

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
NACIONALINIO LIETUVIŲ KALBOS INSTITUTO
ĮSTATYMAS**

2015 m. d. Nr.
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato Lietuvių kalbos instituto statusą ir pagrindinius veiklos tikslus.

2 straipsnis. Instituto samprata, statusas ir misija

1. Lietuvių kalbos institutas (toliau – Institutas) yra Nacionalinis mokslinių tyrimų institutas, turintis ypatingos nacionalinės svarbos statusą.

2. Institutas – viešasis juridinis asmuo, veikiantis kaip savarankiška valstybės biudžetinė įstaiga ir įsteigtas nematerialiajam ir dokumentiniam lituanistikos ir lituanikos paveldui kaupti, sisteminti, saugoti ir skleisti, ilgalaikiams fundamentiniams lietuvių kalbos ir raštijos paveldo tyrimams vykdyti.

3. Instituto misija - naujų fundamentinių ir taikomųjų žinių apie lietuvių kalbą ir raštiją kūrimas, nematerialiojo kalbinio paveldo kaupimas, sisteminimas ir sklaida, valstybei ir visuomenei aktualių kalbos raidos ir funkcionavimo uždavinių sprendimas, lituanistikos palaikymas pasaulyje.

4. Valstybė teikia lituanistikos tyrimams ir studijoms, sprendžiantiems esminius tautos tapatybės išsaugojimo, stiprinimo ir jos raidos uždavinius, strateginį prioritetą.

3 straipsnis. Instituto veiklos rūšys

Institute atliekami humanitarinių mokslų tiriamieji ir taikomieji darbai ir vykdoma su jais susijusi mokslinė, profesinė, ekspertinė, edukacinė, sklaidos ir kita veikla.

4 straipsnis. Instituto veiklos tikslai

Instituto veiklos tikslai:

1) ugdyti ir puoselėti valstybinę lietuvių kalbą: spręsti kalbos norminimo klausimus, teikti kalbos konsultacijas;

2) formuoti valstybinės lietuvių kalbos tyrimo ir vartojimo strategiją bei taktiką Lietuvoje ir Europos Sąjungos erdvėje;

3) vykdyti mokslinius lietuvių kalbos istorijos ir tarmių, leksikos ir leksikografijos, terminologijos, gramatikos, onomastikos, kalbos kultūros ir sociolingvistikos tyrimus;

4) vykdyti šalies kultūros ir visuomenės tęstinumui ir plėtrai svarbius ilgalaikius fundamentinius lietuvių kalbos mokslinius tyrimus ir socialinę bei kultūrinę plėtrą;

5) analizuoti bendrinės lietuvių kalbos raidos procesus ir siūlyti norminimo rekomendacijas: vertinti bendrinės lietuvių kalbos normos ir vartosenos santykių kaitą; tirti ir vertinti naujus lietuvių kalbos ir terminijos reiškinius, atsiradusius lietuvių kalbai tapus oficialia Europos Sąjungos kalba; rengti ir leisti kalbos praktikai skirtus leidinius ir elektroninius produktus;

6) kaupti, sisteminti, saugoti, skleisti nematerialųjį ir dokumentinį lituanistikos ir lituanikos paveldą šalyje ir užsienyje: rengti mokslines ekspedicijas bei išvykas kalbos duomenims ir lituanistikos bei lituanikos medžiagai Lietuvoje ir abipusiais susitarimais – kitose valstybėse rinkti, rengti spaudai ir leisti raštijos šaltinius, intensyviai skaitmeninti kalbos išteklius bei archyvus, fundamentiniams tyrimams veiksmingai naudojant sukauptus lietuvių kalbos duomenis;

7) plėtoti lietuvių kalbą informacinėje visuomenėje: kurti, diegti ir palaikyti internete kalbos mokslines duomenų bazes bei skaitmeninius produktus ir lietuvišką elektroninę terpę;

8) teikti mokslinę pagalbą ir paramą lituanistikos, baltistikos ir Baltijos šalių regiono tyrimų centrams užsienyje: skatinti aukščiausio lygio mokslininkus dalyvauti tarptautiniuose ir tarpdisciplininiuose tyrimuose, rengiant bendrus projektus, inicijuojant bendrus tyrimus; teikti mokslinę ir metodinę pagalbą rengiant baltistus ir lituanistus užsienyje;

9) pagal kompetenciją teikti lingvistinę ekspertinę pagalbą ir paslaugas fiziniams ir juridiniams asmenims;

10) bendradarbiauti su valstybės institucijomis ir užsienio šalių atstovybėmis Lietuvoje, Lietuvos Respublikos atstovybėmis užsienyje, sprendžiant aktualius kalbos raidos ir funkcionavimo, tarmių saugojimo, lietuvių kalbos, lituanistikos ir lituanikos populiarinimo šalyje ir pasaulyje klausimus; bendradarbiauti su socialiniais partneriais socialinės ir kultūrinės plėtros srityje;

11) bendradarbiauti su mokslo ir studijų institucijomis ir teikti joms visokeriopą pagalbą plėtojant lituanistiką, kartu su universitetais įstatymų nustatyta tvarka rengti mokslininkus;

12) organizuoti lituanistikos sklaidą visuomenėje ir rengti kvalifikacijos kėlimo renginius, teisės aktų nustatyta tvarka teikti kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus.

5 straipsnis. Instituto veiklos pagrindai

1. Instituto steigėja – Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

2. Institutas turi antspaudą su Lietuvos valstybės herbu ir savo pavadinimu, taip pat sąskaitų bankuose.

3. Instituto buveinės adresas – P. Vileišio g. 5, LT-10308 Vilnius.

4. Instituto pavadinimas lietuvių kalba - Lietuvos Respublikos nacionalinis lietuvių kalbos institutas, anglų kalba – National Institute of the Lithuanian Language of the Republic of Lithuania

6 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas ir įgyvendinimas

1. Šis įstatymas, išskyrus šio straipsnio 2 dalį, įsigalioja 2016 m. sausio 1 d.

2. Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2015 m. gruodžio 31 d. priima šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

Respublikos Prezidentas

Teikia:

Kęstutis Daukšys

Raimundas Paliukas

Valentinas Stundys

Vytautas Juozapaitis

Dalia Teišerskytė

Petras Gražulis

Marija Aušrinė Pavilionienė

Rima Baškienė

Linas Balsys

Vydas Gedvilas